

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 63 din 28 martie 2023

Cancelaria de Stat

Ministerul Sănătății

Aviz

*la proiectul de lege privind sănătatea și bunăstarea mintală
(inițiativa legislativă nr.68 din 17.03.2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul de lege privind sănătatea și bunăstarea mintală.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul de lege are drept scop actualizarea cadrului normativ de specialitate, care va contribui la integrarea aspectelor legate de sănătatea mintală în toate politicile publice, va seta un nivel sporit de protecție pentru drepturile persoanelor cu tulburări mintale și de comportament și va reglementa clar procedurile privind diagnosticul, tratamentul și internarea acestor persoane.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului de lege, CALM a remarcat următoarele:

În art.13 din proiectul de lege sunt stabilite următoarele atribuții pentru autoritățile administrației publice locale :

- (1) Autoritățile administrației publice locale, în colaborare cu reprezentanții societății civile și a sectorului privat, organizează, instituie și finanțează sau cofinanțează, la nivel local, servicii medico-sociale de îngrijire, reabilitare, trai independent, incluziune socială și vocațională a persoanelor cu tulburări mintale și de comportament în conformitate cu documentele de politici publice și acte normative în domeniul sănătății mintale.
- (2) Autoritățile administrației publice locale susțin activitatea Centrului comunitar de sănătate mintală din teritoriul administrat, prin alocarea mijloacelor financiare conform necesităților stabilite.

Potrivit art.45 din proiectul de lege, finanțarea serviciilor de asistență în sănătate mintală se realizează din bugetul public național.

Vom accentua, că în proiectul de lege nu sunt concretizate autoritățile publice locale care ar putea, nefiind obligate, să contribuie în calitate de parteneri la realizarea unor activități (APL II și/sau APL I), ceea va crea confuzii în procesul de aplicare a normelor vizate.

În cazul aprobării proiectului de lege analizat, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează:

Potrivit art.109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Guvernul își desfășoară activitatea în domeniul ocrotirii sănătății, în conformitate cu art.4 lit.c) din Legea cu privire la Guvern nr.136/2017.

Art. 4 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, care stabilește domeniile proprii de activitate ale autorităților publice locale, nu face referință la domeniul ocrotirii sănătății (în speță la domeniul sănătății mintale) în calitate de domeniu propriu de activitate al autorităților publice locale.

Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, fixează în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 în art.3 definește 2 noțiuni importante, care trebuie strict delimitate:

buget de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

buget public național – sinteză a bugetelor constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare.

În art.45 din proiectul de lege se folosește incorect termenul "bugetul public național", care include și bugetele locale, respectiv corect ar fi să se utilizeze termenul "buget de stat".

Punerea în responsabilitatea administrației publice locale a unor sarcini, care țin de competența Guvernului/APC, fără alocarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării unor competențe delegate, este neconstituțională, contrară prevederilor naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și nu ține cont de capacitatea administrativă și financiară limitată în special ale APL I din localitățile rurale.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege, propunem următoarele modificări:

1. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Articolul 13. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

- (1) Autoritățile administrației publice locale, în colaborare cu reprezentanții societății civile și a sectorului privat, pot contribui la oferirea serviciilor medico-sociale de îngrijire, reabilitare, trai independent, incluziune socială și vocațională a persoanelor cu tulburări mintale și de comportament în conformitate cu competențele stabilite de lege și în limitele mijloacelor financiare disponibile.
- (2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea pot susține activitatea Centrului de sănătate mintală din teritoriul administrat, în limitele mijloacelor financiare disponibile.”

2. Articolul 45 va avea următorul cuprins:

„Articolul 45. Finanțarea asistenței în sănătatea mintală

Finanțarea serviciilor de asistență în sănătate mintală se realizează din bugetul de stat.”

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul de lege privind sănătatea și bunăstarea mintală poate fi propus pentru aprobare doar după operarea modificărilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu, expert CALM,
tel. 22 35 09